

Forståelsen af *Amr*

Eftersom Qur'anen blev åbenbaret på det arabiske sprog, så kræver udledning af regler fra de legislative kilder, at man forstår arabisk. Allah ﷻ åbenbarede:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

”Vi har sandelig nedsendt den som en arabisk *Qur'an*, for at I kan forstå (den).” [Yusuf 12:2]

Men blot det at forstå det arabiske sprog, er ikke nok til at udlede regler. Dette er fordi sagens kerne er udledning af regler fra en specifik (dvs. juridisk) tekst. Det arabiske sprog er kun en forudsætning for at forstå den juridiske tekst. For der findes også andre forudsætninger, såsom de faktorer, som fastsætter en forpligtelse eller et forbud, forskellen på den generelle og specifikke tekst, eller den begrænsede og ubegrænsede tekst.

I denne artikel vil vi adressere emnet *Amr*. Nogen betragtede anvendelsen af *Amr* i juridiske tekster som en indikation på udførslen af en *Fardh* (forpligtelse). Derfor anser nogle jurister det at lade skægget gro, for at være en *Fardh*, på grund af den åbenbare anvendelse af *Amr* i disse *Abadith*. Andre betragter ikke den simple anvendelse af *Amr* som en indikation på *Fardh*. Derimod kræves det, at andre indikationer inddrages for at kategorisere en handling som *Fardh*. Forståelsen af *Amr* og sager, som omgiver det er et vigtigt emne, som en forudsætning for at forstå de faktorer, som appliceres for at udlede den islamiske regel (*Hukm Shar'i*).

At forstå debatten om *Amr* blandt juristerne, kræver en grundlæggende forståelse af følgende:

1. Bøjninger, som anvendes i det arabiske sprog, især *Amr* (bydeform).
2. Metoder, hvormed befalinger adresseres i Qur'anen og Sunnah.
3. Meninger og Anvendelsen af *Amr* formen.
4. Beviserne, som anvendes af dem der mener, at *Amr* formen er obligatorisk.
(Beviser, som anvendes af dem der mener, at den ikke er obligatorisk, men derimod er neutral, og kræver supplerende beviser, for at afgøre, at befalingen er opfordret eller obligatorisk.)

1. Bøjninger, som anvendes i det arabiske sprog og *Amr* formen

Ligesom med dansk grammatik, så har arabisk grammatik datids- og nutidsbøjninger. Datidsbøjningen kaldes *Fi'l Madhi*, mens nutidsbøjningen kaldes *Fi'l Mudhari*. Et eksempel på datidsbøjningen er ordet *Kataba* - 'skrev' og et eksempel på nutidsbøjningen er ordet *Yaktubu* - 'skriver'. Derudover i det arabiske sprog, så antyder bydeformen (*Amr*) en befaling, ordre eller anmodning. Et eksempel herpå er ordet *Uktub* - 'Skriv', eller *Iqra* - 'Læs'. Men det er dog ikke enhver bydeform, som nødvendigvis antyder en absolut befaling eller ordre. Det kunne også bare betyde en anmodning og afhænger af hvilken kontekst den bliver anvendt i.

Udover bydeformen, så bruges *Amr* formen. Appliceringen af *Amr* formen kan findes i Qur'anen, og i Sunnah og generelt i det arabiske sprog. Så *Amr* formen er enhver form, der antyder en befaling eller anmodning. *Amr* formen bruges i følgende to former.

1. *Fi'l Amr*. Et eksempel på en *Fi'l Amr* bøjning er ordet *Uktub*, som betyder skriv, og er udtalt på en absolut måde.

2. Nutidsbøjning hvor bogstavet 'L' eller 'Lam ul-Amr' (påbydende Lam) er sat foran. Et eksempel på 'Lam ul-Amr' er når Allah ﷻ siger i Surah Al-Talaq, Ayah nr. 7:

﴿لِيُنْفِقْ﴾

"Li Yunfiq", som betyder at spendere. I denne ordforbindelse står 'L' foran 'Yunfiq', som er bøjet i nutid.

Men Amr befalingen kan fastsættes enten gennem Amr bøjningen eller Amr formen.

2. Nogle metoder hvormed ordrer adresseres i Qur'anen og Sunnah.

Allahs ﷻ befaling kan adresseres gennem en af følgende metoder:

- A. Amr formen, som det blev angivet ovenfor.
 B. Gennem Ikbhar, som betyder at levere information eller oplysninger (om noget), som skete i fortiden, nutiden eller fremtiden, men som antyder en forpligtelse. Allah ﷻ siger eksempelvis:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

"Åh I Troende! Fasten er jer foreskrevet, ligesom den var foreskrevet dem før jer, for at I (måske) kan opnå gudfrygtighed (Taqwa)." [Al-Baqarah 2.183]

Denne Ayah informerer os om, at fasten er os foreskrevet, ligesom den var foreskrevet tidligere nationer. Befalingen er en indirekte ordre, eftersom der ikke er nogen Amr form i den.

- C. Brugen af termer, som Fardh, Wajib eller en af deres afledninger. Allah ﷻ siger eksempelvis i Surah Al-Tawbah, Ayah nr. 60:

﴿إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾

"Al-Sadaqaat (Zakab) er udelukkende til de fattige, nødlidende og dem der er ansat til at indsamle den; og til dem, hvis hjerter har vist en tilbøjelighed (til Islam); og til at løskøbe slaver; og de gældsramte og til (kampen for) Allahs skyld, og til den rejsende; en forpligtelse, som er blevet pålagt af Allah. Og Allah er Alvidende og Alvis." [Al-Tawbah 9:60]

Begyndelsen af denne Ayah nævner måderne hvorpå Sadaqah skal fordeles. Henimod slutningen nævner den, at Faridhatan - som bogstaveligt betyder en forpligtelse - er fra Allah ﷻ. Men den nævnte den ikke i Amr formen, så derfor er det en indirekte ordre.

- D. Ved at give nyheden om belønning og advare om straf, hvilket antyder en Hukm Shar'i. Allah ﷻ siger eksempelvis i Surah Al-Nisa', Ayah nr. 14:

﴿وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾

"Og den, der er udydig overfor Allah og Hans Sendebud, og overtræder Hans grænser vil blive lukket ind i Ilden og forblive der, og de vil få en ydmygende straf." [Al-Nisa' 4:14]

Disse er fire metoder, hvormed befalinger adresseres. Den første metode er i den eksplicitte *Amr* form. Men metoderne B, C og D er ikke i den eksplicitte *Amr* form, selvom de også fastsætter en forpligtelse. Teknisk set er der forskel på *Amr* formen og en *Hukm Shar'i*. Fordi nogle gange vil en *Hukm Shar'i* blive nævnt tydeligt i en *Ayah*, uden at være i *Amr* formen, ligesom i B, C og D. Derfor er *Amr* formen en af mange måder, hvormed en *Hukm Shar'i* fremlægges, men er ikke begrænset til den.

3. Meninger og Anvendelsen af *Amr* formen

Der er enighed blandt juristerne, at Allahs ﷻ adressering kan være i en af de ovennævnte metoder, som blev adresseret i Qur'anen og Sunnah. Men det bliver diskuteret om *Amr* formen automatisk antyder en forpligtelse eller ej; nogen har sagt, at *Amr* formen antyder *Fardh* medmindre det modsatte bliver bevist. Andre sagde, at *Amr* formen nødvendigvis ikke antyder en forpligtelse, men blot en anmodning (*Talab*) om at udføre en handling, og at yderligere faktorer ændrer ordren til en forpligtelse eller opfordring.

Før en diskussion om de mange forskellige beviser til at begrunde de forskellige synspunkter om denne *Amr* form, så vil det være gavnligt at illustrere brugen af *Amr* formen, som findes i det arabiske sprog til at illustrere mange meninger. Nogen har redegjort for 26 meninger, hvoriblandt er følgende:

Forpligtelse:

Opretholdelsen af Salah [Al-Baqarah 2:110]

Opfordring:

Profetens ﷺ udtalelse til Ibn 'Abbas ؓ om at spise fra sin egen side af tallerknen.

Vejledning:

Allah ﷻ siger eksempel,

﴿فَلْيَكْتُبْ﴾

"... så lad ham skrive." [Al-Baqarah 2:282]

Denne *Ayah* opfordrer os til at have vidner i en lånekontrakt.

Tilladelse:

Allah ﷻ siger:

﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا﴾

"... og spis og drik." [Al-Baqarah 2:187]

Trussel:

Allah ﷻ siger:

﴿اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ﴾

”Gør hvad I vill!” [Fussilat 41:40]

Begunstigelse:

Allah ﷻ siger:

﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا﴾

”Og spis af de gode tilladte ting, som Allah har forsynet Jer med.” [Al-Maidah 5:88]

Ære:

Allah ﷻ siger:

﴿ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ﴾

”Indtræd den (paradisets have) med Fred.” [Qaf 50:34]

Ydmygelse:

Allah ﷻ siger:

﴿ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ﴾

”Smag dette. Du er (jo) mægtig og fuld af ære.” [Al-Dukhan 44:49]

Du’a:

Allah ﷻ siger:

﴿رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ﴾

”Vores Herre! Og skænk os hvad Du har lovet os gennem Dine Sendebude.” [Aal 'Imran 3:194]

Lyst:

En poets udtalelse:

❀ لَا بُدَّ مِنَ اللَّيْلِ أَنْ يَنْجَلِيَ ❀

”Åh den lange nat vil (uundgåeligt) ophøre.”

Udfordring og bevisning af andres uduelighed:

Allah ﷻ siger:

﴿فَاتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ﴾

”Så kom med en Surah lig den.” [Al-Baqarah 2:23]

Fordi *Amr* formen kan bruges på forskellige måder - ikke nødvendigvis altid som *Fardh* - så kan vi ikke automatisk anse enhver tekst i *Amr* formen for at være *Fardh*. Det er konteksten og/eller andre beviser, som gør *Amr* formen til en forpligtelse. I tilfældet med *Salah* var det hele samlingen af *Ayaat* og *Abadith*, som nævner forpligtelsen om *Salah* og fordømmer dem, der ikke udfører den og tildeler dem straf, som gør *Salah* til en forpligtelse; så *Fardh* fastsættes ikke udelukkende gennem *Amr* formen. Hvis vi betragter en ordre i *Amr* formen som en *Fardh*, så skulle ordren i Surah Al-Nisa', *Ayah* nr. 3:

﴿فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ﴾

”... så gift jer med kvinder, som behager jer, 2,3 eller 4 (ad gangen),” [Al-Nisa' 4:3] være obligatorisk.

Og i Surah Al-Jumu'ah, *Ayah* nr. 10, hvor Allah ﷻ siger:

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

”Når så bønner er afsluttet, så spred jer på jorden og søg Allahs begunstigelse, og ihukom Allah meget, for at I kan være succesrige.” [Al-Jumu'ah 62:10]

”Søg Allahs begunstigelse” (dvs. at vende tilbage til handel), ville betyde, at det er *Fardh* at lave handel efter *Jumu'ah*. Dette er blot nogle få eksempler på *Ayaat* blandt mange, som indeholder *Amr* formen.

4. Beviserne, som anvendes af dem, der mener, at *Amr* formen er obligatorisk eller opfordret

Allah ﷻ fordømte Iblees for ikke at rette sig efter Allahs *Amr* (befaling), altså er Allahs *Amr*, *Fardh* (dvs. obligatorisk).

I mange *Ayaat* har Allah ﷻ fordømt dem, som ikke retter sig efter Allahs ﷻ befalinger; eksempelvis i Surah Al-Mursalaat, *Ayah* nr. 48:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ﴾

”Og når der bliver sagt til dem, 'buk jer (i bønner)', så bukker de ikke.” [Al-Mursalaat 77:48]

Allah ﷻ siger i Surah Al-Nur, *Ayah* nr. 63:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ﴾

”Og lad dem, der modsætter sig Hans befaling, tage sig i agt...” [Al-Nur 24:63]

I Surah Ta-Ha, *Ayah* nr. 93 bruges *Amr* som en ordre:

﴿أَلَا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي﴾

”At du ikke fulgte mig, har du så været ulydig (mod) min ordre?” [Ta-Ha 20:93]

Og i Surah Al-Ahzab, *Ayah* nr. 36:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾

”Og det sømmer sig ikke for en Troende mand og kvinde, når Allah og Hans Sendebud har afgjort en sag (Amran), at de skulle have noget valg i deres afgørelse. Den der er ulydig (mod) Allah og Hans Sendebud, er visselig faret vild i en åbenbar vildfarelse.” [Al-Ahzab 33:36]

Det andet bevis, som bliver anvendt, er ordren om at adlyde Allah ﷻ og Hans Sendebud ﷺ, og således skal denne *Amr* overholdes.

I alle disse *Ayaat* er det nødvendigt at indse forskellen på to sager:

1. Forholdelsen til Allahs ﷻ befalinger er obligatorisk, og dette bestrides ikke af nogen muslim. At vende sig bort fra en *Hukm Shar'i* eller at være ulydig, er utvivlsomt *Haram*, og dette kunne ske på to måder: Ved at personen afviser eller er ulydig mod en *Hukm Shar'i* som målestok.
2. Ved at ændre reglens (*Hukm*) kategorisering fra *Mandub* til *Fardh*, *Mubah* til *Mandub* eller *Fardh* til *Mubah*, eller lignende. En *Hukm Shar'i*s kategorisering afgøres af teksten. At udføre en *Mandub* som *Fardh*, er ensbetydende med at være ulydig mod denne *Hukm Shar'i*.

Følgelig betyder forholdelse til ordren ikke nødvendigvis en forpligtelse om at udføre den, men blot at anerkende den. Forholdelsen vil sige at følge reglen, som den blev åbenbaret ved at man viser accept og underkastelse. Altså skal en *Fardh* overholdes som en *Fardh*, medens en *Mandub* skal efterleves som en *Mandub*. Altså hvis personen anerkendte en *Mandub* ordre, men ikke udførte den, så er han ikke syndig. Hvis en person ikke brugte en *Mismak* eller bedte to *Raka'aat* efter Salah Al-Maghrib, så kan han ikke dømmes til at være syndig, så længe han ikke underminerer denne *Mandub*, og heller ikke benægter at disse to regler (dvs. brugen af *Mismak* før Salah, og udførslen af to *Raka'aat* efter Salah al-Maghrib) er *Mandub*. Personen ville være syndig hvis han underminerede den eller endda betragtede den som *Mubah*, da dette ville være ligesom at ændre en *Hukm Shar'i*.

Det er forkert at formode, at *Amr* formen fører til en forpligtelse. Gennem en undersøgelse af hvert citeret *Daleel*, indikeres det, at andre meninger end *Amr* formen er en forpligtelse.

I det første og andet *Daleel*, er selve ordren en *Fardh*. Attituden fra Iblees og andre, var af en oprørske natur, hvilket gik ud på ikke at underkaste sig, og det er *Haram*. Surah Al-Nur fremviste vigtigheden af at rette sig efter den sag, som Profeten ﷺ bragte, dvs. Islam. Ordren omfatter mere end bare en enkel *Amr*. I Surah Al-Ahzab taler pågældende *Ayah* om referencen til Islam og dens suverænitet, noget helt andet end *Amr* formens gyldighed. Men når det kommer til *Amr* formen, så er der ikke noget *Daleel* til at indikere dens forpligtelse som udgangspunkt. Så argumentet for *Amr* formen, om den er obligatorisk eller ej, er anderledes fra forholdelse og underkastelse til *Shari'ah*, og det at have Islam som reference.

Udover disse *Ayaat* bringer fortalerne for dem, som hævder, at *Amr* formen er obligatorisk en *Hadith* hvor Profeten ﷺ kaldte på en mand, mens han bedte, men manden fortsatte sin bøn, og svarede ikke. Efter at have afsluttet hans bøn, så spurgte Profeten ﷺ ham, hvorfor han ikke besvarede ham, når han vidste, at Allah ﷻ siger i Surah Al-Anfal, *Ayah* nr. 24:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾

”Åb I Troende! Besvar kaldet fra Allah og Hans Sendebud, når de kalder Jer til det, som vil give Jer liv; og vid at Allah intervenserer imellem en person og hans hjerte (følelser eller hyster). Og til Ham vil I sandelig blive forsamlet.” [Al-Anfal 8:24]

Allahs Sendebud ﷺ fordømte ham. Altså hævder fortalene for denne holdning, at det er obligatorisk.

Men hvis vi blot undersøger denne *Hadith* vil vi indse, at Profeten ﷺ var bevidst om, at manden var beskæftiget med bøn, og manden vidste at Profeten ﷺ vidste, at han bedte. Derudover vidste han ﷺ godt at bønner er *Fardh*, og at afbryde en *Fardh* uden grund er *Haram*. Så Profetens ﷺ kald til ham er en anden *Fardh*, som han skal udføre, eftersom Profeten ﷺ ikke ville bede ham om at afbryde sin bøn uden grund. Omstændigheden hæver den til en forpligtelse. Men det anvendte *Daleel* betyder ikke alene, at *Amr* formen er en forpligtelse. Hvis denne *Amr* blev betragtet som en *Fardh*, så ville Allahs Sendebud ﷺ ikke have citeret den *Ayah*, idet *Amr* formen ville være tilstrækkelig.

5. Beviserne, som anvendes af dem, der mener, at den ikke er obligatorisk, men derimod er neutral, og kræver supplerende beviser, for at afgøre, at befalingen er opfordret eller obligatorisk

Araberne har anvendt *Amr* formen til at antyde en anmodning. Dem der hævder noget andet skal give en tekst fra det arabiske sprog, hvor *Amr* formen - uafhængigt af noget andet *Daleel* - fører til at være en forpligtelse. Den juridiske definition af en *Fardh*, er en absolut befaling, og dens overholdelse medfører belønning og dens afvisning medfører straf. *Mandub* og *Mubah* er derimod blot anmodninger. Disse opfattelser er islamiske juridiske opfattelser, som er udledt fra beviser. Og det arabiske sprog gør, at en *Amr* alene antyder en anmodning. Og at påstå, at enhver *Amr* er obligatorisk vil sige, at man ikke har anerkendt forskellen på en absolut *Amr* og en tvivlsom *Amr*, og dette er absurd. Uden andre juridiske indikatorer, så antyder *Amr* formen blot en anmodning om at udføre en handling. Det der hæver denne *Amr* til en af de andre juridiske kategorier, er andre spor, beviser eller indikatorer.

Sluttelig, så er *Amr* bøjningen (eks. *Uktub*) en anmodning i sin neutrale kapacitet. Og andre beviser skal eksistere, for at betragte befalingen som en *Fardh*. Andre faktorer kunne være konteksten, ekstra ord, årsagen til åbenbaringen, belønning/straf, hyppig gentagelse af ordren osv. Det er en *Mujtahids* opgave at foretage en grundig undersøgelse af teksten og udlede reglen fra den. Det er ikke nok at foretage en flygtig læsning af Qur’anen og Sunnah og så forsøge at udlede regler fra disse kilder. Udledning af regler kræver mere end blot at kigge løseligt i teksten. For den kræver en udledningsproces, som til gengæld kræver *Usul ul-Fiqh* blandt andre ting. Ellers vil vi opleve folk, der følger mange forståelser, eller som accepterer idéer, der er fremmed for vores *Deen*.